

naša komuna

GLASILO OBČINSKEGA ODBORA SZDL LJUBLJANA - VIČ - RUDNIK

LETO IV.

LJUBLJANA, DECEMBER 1964

STEVILKA 10, 11, 12

»Naša komuna« za javno razpravo

V svojem petletnem življenju časopis občinskega odbora SZDL Ljubljana - Vič - Rudnik Naša komuna to pot bistveno menja svojo vsebinsko podobo že tretjič. Ta razvoj je bil v bolj ali manj posrečeni podobi v glavnem odsev potreb po informiranju občanov — odsev stopnje samoupravljanja tako v ožjem kot v širšem občinskem merilu in seveda odraz ljudi in družbenih in upravnih forumov, ki so določali njegovo idejno usmeritev, rdečo nitko, ki naj bi ji sledili.

Zdi se, da je dosedanji družbeno politični razvoj pre-rastel koncept takega komunalnega lista, kakršnega smo imeli do sedaj.

Od informatorsko člankarskega tipa lista v prvih dveh letih se je razvil v zanimivejšega in pestrejšega informatorja občinskih novic, ilustratorja in registratorja dogodkov in zanimivosti s področja naše komune.

Sedanji položaj narekuje občinskemu odboru SZDL kot idejnemu nosilcu nov tip lista, takega, ki bo vspodbujal boj mnenj, ki bo gojil javno razpravo, ki bo odpiral probleme, ki bo z objektivno kritiko vzbujal k akciji in mobiliziral občane.

Čim pa je list kritičen, čim odpira probleme, čim javno razpravlja o neki težavi, vedno nekoga „zadene“, je nekdo užaljen. Zato bomo potrebovali predvsem javno podporo. Podpore družbeno političnih organizacij kakor tudi občinske skupščine.

Ce želimo tako ukrojitii notranjo podobo lista, če ji želimo dati neko težo, pa se hkrati ne nameravamo odreči živnim novinarskim zvrstem, — reportaži, glosi, koseriji, kritiki, uvodnikom in podobno, pa tudi fotoreportaže bodo, kot doslej, naš spremljevalec.

V naših časopisnih stolpcih bomo posvečali prostor v skladu z zgoraj opisanim konceptom vsestranskemu stiku z občani, saj je ta list namenjen predvsem njim in v prvi vrsti le njim, družbeno političnim službam in organizacijam, pa medobčinskemu sodelovanju, kmetijstvu, gospodarstvu, mladini, kulturi, športu in drugim dejavnostim.

Kolikor nam bo mogoče, se bomo usmerjali na objavljane problemskih prispevkov iz naših krajev, iz podeželja in iz delovnih organizacij. Nobena skrivnost ni, da smo bolj informirani o dogodkih iz „cen-

tra občine“ kot iz obrobnih krajev in iz delovnih organizacij.

Ce hočemo informirati objektivno in neposredno, moramo s pomočjo občanov in članov delovnih organizacij ustvariti večjo mrežo dopisnikov in iz delovnih kolektivov, družbeno političnih organizacij in od drugod.

Sedanja naklada, ki je nihala od 2000 do 3000 izvodov mesečno, je pri 16.000 gospodinjstvih v naši občini odločno premajhna. Skrb uredniškega odbora bo med drugim tudi v

tem, da bo širil krog novih naročnikov in s tem seveda tudi bralcev.

Prepričani smo, da tudi naša občinska skupščina zelo dobro pojmuje ustavni člen, ki govori o informiranju občanov in bo v še večji meri kot doslej podpirala pozitivna prizadevanja Naše komune.

Pri svojih prizadevanjih potrebujemo najširšega razumevanja in sodelovanja vseh, zlasti pa občanov, katerim je list namenjen in vseh forumov, ki so kakor koli odgovorni za delo informativne službe.

V ČASU VIII. KONGRESA ZK JUGOSLAVIJE

Komunisti - v samostojno politično akcijo!

Tudi v naši občini je že daljše obdobje pred VIII. kongresom ZKJ označevala živahna družbeno-politična aktivnost vseh organizacij Zveze komunistov, socialistične zveze, sindikata in mladine. Bile so predkongresne konference osnovnih organizacij, številni posveti in aktivni komunistov ter občinska predkongresna konferenca Zveze komunistov, kjer so bili izvoljeni delegati za VIII. kongres. Iz naše občine so se udeležili kongresa trije delegati: Darko Kolenc — lesni strugar iz Utensilije; Vidojka Kozak — ekonomist iz terenske osnovne organizacije na Večni poti in Jože Slivnik — inženir kemije v Nuklearnem inštitutu Jožef Stefan.

Delo VIII. kongresa ZKJ so vsi delovni ljudje — komunisti in nekomunisti v naši občini spremljali z velikim zanimanjem. V nekaterih delovnih organizacijah so v času kongresa pripravili posebna zborovanja ter poslali pozdravne brzojavke. Na raznih posvetih, konferencah in sestankih komunisti z zanimanjem obravnavajo gradivo VIII. kongresa ter prizadeto razpravljajo predvsem o družbeno-ekonomskih vprašanjih socialističnega razvoja, kjer se danes kaže vrsta problemov in protislovij, ki zahtevajo jasno analizo in idejno oceno ter predvsem jasno stališče za odstranjevanje napak in slabosti, glede česar nam kongres daje zelo jasno orientacijo.

VIII. kongres je uresničil pričakovanja delovnih ljudi ter bo v vsakem pogledu predstavljal pomembno prelomnico k odločnejši dejavnosti komunistov v odstranjevanju vsega tistega, kar ovira hitrejše zboljševanje življenjskih pogojev naših delovnih ljudi in hitrejši razvoj socialističnih družbenih odnosov.

V obdobje VIII. kongresa sovpadajo tudi redne letne konference osnovnih organizacij ZK, v katerih je v naši občini povezanih preko dva

tisoč komunistov. Konference se vsebinsko tesno povezujejo z razpravami o gradivu VIII. kongresa. Te predstavljajo pomemben prispevek k jasnejšemu pojmovanju vloge in pa družbene odgovornosti komunistov ter načinov njihovega delovanja v pogojih samoupravljanja.

Na razširjenem plenumu občinskega odbora SZDL je bila v drugi polovici minulega meseca izvoljena volilna komisija. S tem so se začele priprave za skupščinske volitve aprila prihodnje leto, ko poteče mandat polovici skupščinskih odbornikov in poslancev.

Priprave za bližnje skupščinske volitve so se torej pričele prej kot doslej. To dejstvo samo po sebi govori, da pomeni daljši čas priprav na volitve, tudi širšo možnost, da pri izbiri potencialnih kandidatov za nove skupščinske sodeluje čim več ljudi. Gre torej za kvalitetno sprejmembo v kadrovanju in v kadrovski politiki nasploh. V čem se zrealizirajo te spremembe? V dosedanji praksi izbire ljudi za skupščine je obstajala določena ozkost, ko so se kandidati za skupščine in druge organe izbirali v okviru ožjih posvetovanih ustreznih kadrovskih komisij in političnih aktivov družbeno-političnih organizacij in podobno. Taka praksa kajpada ni dajala dovolj možnosti širšega sodelovanja občanov pri izbiri ljudi za skupščine in druge vodstvene organe v našem družbeno-političnem in samoupravnem sistemu.

Uveljavljanje take smeri v naši kadrovski politiki pomeni nadaljnji korak k realizaciji ustavnih načel na tem področju. Ta demokratična na-

Smučarji iz Ljubljane dobro poznajo ugodna smučišča v občini Vič-Rudnik

OB NOVEM LETU 1965
ČESTITAJO
PREBIVALCEM OBČINE
OBČINSKI ODBOR
SZDL,
OBČINSKI KOMITE
ZKS,
OBČINSKI
SINDIKALNI SVET,
ZVEZA MLADINE,
ZVEZA BORCEV,
VSE DRUŽBENE
ORGANIZACIJE
IN ŠE POSEBEJ
OBČINSKA SKUPŠČINA
LJUBLJANA-VIČ-
RUDNIK

Darko Perovšek

Javno izbiranje kandidatov za občinsko skupščino

čela v kadrovanju so se pričela realizirati že pri minulih volitvah, vendar pa v praksi še niso prišla dovolj do izraza. Pri prihodnjih volitvah je treba torej široko odpreti proces demokratizacije v kadrovski politiki in ga utrditi na temelju javnega odločanja in sodelovanja vseh občanov s ciljem, da postane tudi kadrovska politika stvar njih samih.

Volilna komisija pri občinskem odboru SZDL je sprejela predlog, da se izvede širok javni izbor potencialnih kandidatov za nove skupščine. Javno evidentiranje, ki je že potekalo v okviru letnih konferenc organizacij SZDL naj bo izvedeno tudi na zborih ostalih družbeno-političnih organizacij, v samoupravnih organih in v društvih. Mimo tega je volilna komisija pripravila tudi javno anketo preko katere bodo občani dajali predloge. Seveda gre pri tej široki izbiri ljudi za to, da bi bilo izbranih čim več ustreznih predlogov. Zaradi tega bo ob anketi orisana tudi naj-

bistvenjša problematika, ki jo je reševala in o njej razpravljala občinska skupščina. Istočasno bodo nakazane pomembne značilnosti iz analize o izkušnjah in delu občinske skupščine v razdobju zadnjih dveh let ter opisana hkrati tudi delovna usmeritev skupščine v naslednjem obdobju. Poleg specifičnih zahtev, katerim mora ustrezati sestav skupščine, pa gre tudi za to, da upoštevamo doslejšnjo družbeno-politično aktivnost predlaganih, njihov konkreten prispevek v razvijanju socialističnih družbenih odnosov, njihove delovne in moralne kvalitete, družbeni ugled, ki ga predlagani uživa v svoji družbeni sredini in javnosti in podobno.

Casopis Naša komuna bo sproti spremljal priprave na volitve. Sproti bo tudi objavljali vse predloge javnega izbora kandidatov za nove skupščine od družbeno-političnih organizacij, ankete in posameznikov.

Vse predloge je treba pošiljati na volilno komisijo pri občinskem odboru SZDL Ljubljana-Vič-Rudnik, Trg MDB 7, Ljubljana. (Imena članov občinske skupščine in posl. skupščine SRS so objavljena na 5. strani.)

Dosedanji glavni in odgovorni urednik Naše komune

IVAN VIRNIK

je odšel na odsluženje vojaškega roka, zato list nekaj časa ni izhajal in se zato opravičujemo.

Novi glavni in odgovorni urednik Naše komune je postal

PETER LIKAR

REZULTATI DEVETMESEČNEGA GOSPODARJENJA V NAŠI OBČINI

Še vedno gospodarski vzpon!

Pet sto milijonov dinarjev v glavnem za zvišanje osebnih dohodkov. Naraščanje števila delavcev. Izvoz se je v primerjavi z lanskim letom povečal za 48%. Letos so bili osebni dohodki delavcev in uslužbencev, zaposlenih v občini, 38% višji kot lani.

Tako kot vsa dosedanja leta je bil tudi v letošnjem letu opaziti občuten porast gospodarskega napredka. Ta je bil pogojen med drugim z dokajšnjo investicijsko konjunkturo, zlasti v gradbeništvu, proizvodnji, obrti, delu komunale in v tistih podjetjih, ki proizvajajo izdelke za široko potrošnjo. K tej stopnji rasti je pripomoglo tudi povišanje cen, večanje števila zaposlenih in podobno. Vsi ti razlogi so hkrati vplivali na precejšnje povečanje osebnih dohodkov.

Razen tega se je povečala v letošnjih devetih mesecih fakturirana realizacija kar za 27,4%. Ta odstotek pa nam ne daje resnične podobe o dejanskem povečanju vrednosti proizvodnje, saj prispeva k temu svoj delež tudi porast cen.

Zanimiva je tudi ugotovitev, da ukinitve prispevka od izrednega dohodka ni vplivala na pomembno povečanje skladov podjetij. Pričakovali smo namreč, da bodo ta denar uporabili za razširjeno reprodukcijo, oziroma za izboljšave in modernizacijo proizvodnih zmogljivosti. 500 milijonov dinarjev, kolikor jih je ostalo podjetjem zaradi ukinitve prispevka od osebnega dohodka, so podjetja uporabila večinoma za osebne dohodke. Ta ukrep pa je

ponekod tudi razumljiv, saj so bili marsikje precej pod povprečjem.

Kljub precejšnjim naporom, da bi intenzificirali proizvodnjo, se marsikje še vedno nagibajo k večanju števila delavcev. Tako se je to število povečalo od 8314 na 9093, kar je za 2,7% več, kot je bilo planirano povprečje za celo leto.

Razveseljivo je, da se je v naši občini letos povečal izvoz v primerjavi z lanskim letom za 48%, medtem ko se je v vsej državi le za 11,5%.

Letošnji povprečni osebni dohodek na zaposlenega je bil v letošnjem septembru za povprečno 38% višji kot lani v istem času. Pri tem moramo poudariti, da se pri izplačevanju dohodkov kažejo v nekaterih podjetjih (Komunalno podjetje Vič in Varnost) tudi uravnilovske težnje.

Eden izmed problemov v gospodarstvu naše občine je organizacija proizvodnje in celotnega poslovanja. V številnih podjetjih ima organizacija proizvodnje še obrtniški značaj in ponekod tudi obrtniško mentaliteto, ki močno zavira normalen prehod na industrijski način proizvodnje.

Tovarna vijakov v novih prostorih

Letošnji Dan republike si bodo delavke in delavci Tovarne vijakov na Viču v Ljubljani še posebej zapomnili; prav pred tem praznikom so se preselili v novo tovarno. S tem se je uresničila dolgoletna želja tega kolektiva, da bi delal v primernejšem okolju, na modernejših strojih in da bi izboljšal tehnologijo proizvodnje.

različnih vrst vijakov manjših velikosti, ki jih v Jugoslaviji ni nihče izdeloval.

Podjetje, ki je do 1956 delovalo kot obrat raznih gospodarskih organizacij, je začelo z izdelovanjem teh vrst vijakov. Ze v začetku svojega delovanja je naletelo na številne težave in zapreke, saj doma niso izdelovali strojev, ki so jih potrebovali, možnosti uvoza pa

Z otvoritve nove Tovarne vijakov — Na sliki vidimo v ospredju direktorja te tovarne Cirila Marinčeka in predsednika občinske skupščine inž. Slavka Jakofčiča

Na svečanosti pred otvoritvijo sta spregovorila direktor tovarne Ciril Marinček in predsednik občinske skupščine Vič-Rudnik inženir Slavko Jakofčič, ki je s tem, da je odklenil tovarniško poslopje, tovarno slavnostno odprl in jo izročil delavcem.

Po podatkih iz direktorjevega govora prinašamo kratko zgodovino te tovarne, ki jo je že leta 1922 ustanovil Tomo Vojnovič, ko je za začetek kupil nekaj avtomatov za izdelavo lesnih vijakov.

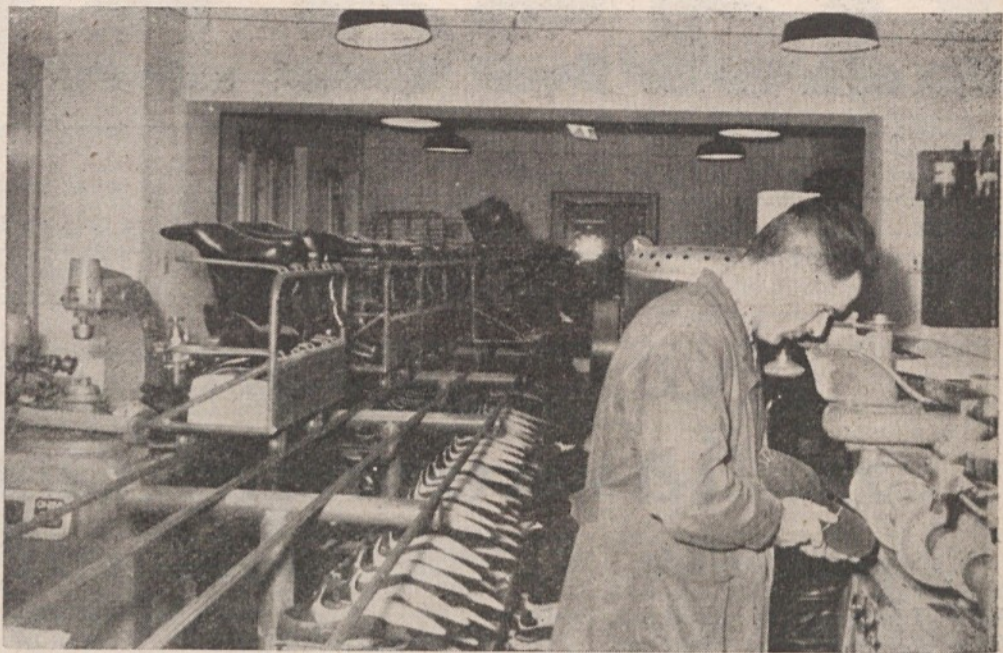
Najprej samo lesni vijaki

Vse do osvoboditve je podjetje izdelovalo le lesne vijake in še te v manjših količinah. Po vojni, ko so se začele razvijati nove veje industrije — predvsem elektroindustrija, radioindustrija, industrija telekomunikacij, avtomobilska industrija in industrija gospodinjskih aparatov — pa je bilo potrebnih vse več

so bile zelo majhne. Po lastnih načrtih in z lastnimi sredstvi so začeli izdelovati potrebno strojno opremo in večati proizvodnjo. Potrebe so bile vsak dan večje in tudi kakovost izdelkov so morali izboljševati.

Sedemkrat povečana proizvodnja

Osamosvojili so se leta 1956. Spoprijeli so se z začetnimi težavami in že štiri leta kasneje so izdelali obširen program rekonstrukcije in razširitve podjetja. V fazi velikega in hitrega razvoja se je podjetje znašlo zlasti od leta 1962 naprej, ko so začeli dobivati nove stroje in jih v zasilnih prostorih montirati. V kratkem času so s pospešeno proizvodnjo na njih dosegli tako velike ekonomske uspehe, da so lahko začeli računati z zidavo prepotrebni novih tovarniških objektov.

Novi tekoči trak v čevljarstvu Rožnik

Od ustanovitve do zdaj so povečali proizvodnjo za sedemkrat, fizični obseg proizvodnje po vrednosti pa za desetkrat, kar proizvajajo vse več vijakov v zahtevnejših izvedbah. Če tu omenimo še to, da so število zaposlenih povečali le za trikrat, to pove, da gre razvoj predvsem na račun boljše ekonomike in modernizacije podjetja.

Tako nagel in dinamičen kvantitetni in kvaliteten razvoj je uvrstil ljubljansko tovarno vijakov med najpomembnejše izdelovalce tovrstnega blaga v Jugoslaviji, v proizvodnji drobnih vijakov pa celo na prvo mesto. Tovarna vijakov na Viču je izmed vseh naših vijakov najbolj specializirana in teži k nadaljnji specializaciji. Pravilnost njene poti potrjujejo ekonomski uspehi.

Zaključek rekonstrukcije pa ni in ne more biti konec razvoja podjetja, ta je le omogočila solidno osnovo nadaljnjemu razvoju, modernizaciji in dvigu delovne produktivnosti. S tem je kolektivu dana svetlejša perspektiva za zadovoljevanje širšega standarda.

Preden je ing. Slavko Jakofčič odklenil tovarniška vrata, je govoril delavcem in je med drugim rekel:

— Ko otvarjam novo tovarno, mi dovolite, kta v imenu občinske skupščine Ljubljana-Vič-Rudnik čestitam celotnemu kolektivu k praznovanju Dneva republike, ki je za vas letos še bolj pomemben. Pri tem izražam zadovoljstvo nad doseženimi uspehi na področju produktivnosti in tehnologije, ki jo boste v novih prostorih lahko še uspešneje razvijali.

Dvignite se na evropsko raven

Naše veselje in zadovoljstvo pa naj ne velja že novemu objektu, temveč novim delovnim pogojem, ki predstavljajo največji napredek pri izgradnji tovarne. Prihajate iz zastarelih in težkih delovnih pogojev, iz temnih prostorov, v katerih so brcele tehnološko zastarele jermenice...

Z otvoritvijo teh prostorov imate vse pogoje za proizvodnjo ne le na jugoslovanski, temveč na evropski ravni. Zato pričakujemo, da boste to izkoristili in se vključili v mednarodni trg, kar bo v novih ekonomskih pogojih za normalno obratovanje potrebno. Ker je vaša produktivnost že sedaj v jugoslovanskem merilu med višjimi in ker jo bo mogoče v novih pogojih še izboljšati, vam to ne bo delalo posebnih težav...

Za zaključek naj zabeležimo še redko — in izredno pohvalen podatek, ki govori o pravilni poti tega podjetja. Tovarna vijakov na Viču že vrsto let NI ZVISALA svojih prodajnih cen, pa ji je kljub temu uspešno obdržati skoraj iste odnose med bruto dohodkom, dohodkom in dobičkom, čeprav so se povprečni osebni dohodki v tem času podvojili in da so se cene reprodukcijskega in ostalega materiala in električne energije zelo zvišale.

E. J.

Naša komuna je list za občane!

Iščemo dopisnike

Uredniški odbor Naše komune se je odločil, da bo razširil mrežo svojih dopisnikov z območja občine Vič-Rudnik. Zaradi tega želi uredništvo pritegniti čim več sodelavcev. Še posebej želimo organizirati dopisništvo v Velikih Laščah, na Turjaku, na Igu, v Polhovem Gradcu, v Podpeči, v Preserju, v Horjulu in iz drugih krajev.

Dopisnike želimo dobiti tudi iz delovnih organizacij iz družbeno-političnih organizacij, iz šol in drugod.

Tako v naših krajih kot v delovnih organizacijah, šolah in drugod se odvijajo številni dogodki, vsepovsod nastajajo problemi, ki zahtevajo javnih razprav in javnih odgovorov.

Pričakujemo, da bodo prvi začutili potrebo po javni razpravi skupščinski odborniki, člani družbeno-političnih organizacij in vsi pisarji občani.

Pričakujemo, da se bodo za redne sodelavce odločili družbeno-politični delavci, učitelji, študenti, v naši komuni stanujoči novinarji, strokovnjaki z različnih področij in vsi tisti, ki jih veseli problemsko pisanje.

Zaradi boljšega izkoriščanja strojev 400.000.000 dohodka

Občinski sindikalni svet, Občinska skupščina in družbene organizacije naše občine so meseca novembra organizirale posvetovanje o intenzifikaciji proizvodnje (to je: povečanju proizvodnje zaradi boljšega izkoriščanja delovnih orodij — na primer strojev).

Iz referatov in razprav je bilo razvidno, da so se številne delovne organizacije pričele v zadnjem obdobju temeljiteje usmerjati na intenzifikacijo.

Nekateri predstavniki delovnih organizacij s področja naše občine so poročali o konkretnih uspehih za aktiviranje zaloga. Samo izboljšave, o katerih so govorili na tem posvetu, so povečale gospodarskim organizacijam dohodek za približno 400 milijonov dinarjev. Se vedno pa je precej rezerv, ki so jih grobo ocenili na 20 do 30 odstotkov.

V eni prihodnjih številkih našega lista bomo orisali eno izmed gospodarskih organizacij, ki je z intenzifikacijo proizvodnje prihranila največ denarja.

Nekatere dileme rakitniškega turizma

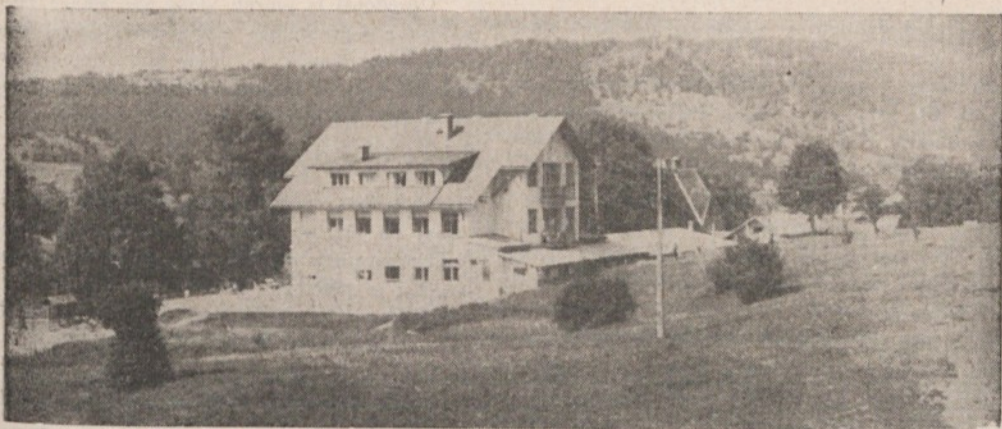
V zadnjem času smo pričeli številnim javnim razpravam o turističnem centru na Rakitni. Pri tem lahko opazimo, dve skrajnosti:

Pretirano navdušenje, ki ne vidi nobenega problema, ki postavlja optimistične roke in izredne ekonomske učinke že v prvem obdobju, drugi pa si pod plaščem objektivnosti ustvarjajo bulvarsko popularnost, brez poznavanja osnovnih principov gospodarjenja, sistema prelivanja sredstev iz enega sklada v drugega in menijo, da bi morala občinska skupščina reševati le probleme okrog urejanja cestišč (kar je brez dvoma pereč problem) in kloak pred nekaterimi hišami.

Rakitna ima probleme, vendar pa moramo gledati to investicijo s širšega gledišča kot oni, ki menijo, da jo gradimo le za gorjnih sto.

Ze zdaj smo si enotni, da bi hotelsko gostinske objekte moralo graditi finančno sposobno gostinsko podjetje (če tako sploh obstoja), le-to bi moralo poskrbeti za načrte, ki bi ustrezali tako estetskim zahtevam kot notranji funkcionalnosti. Razen tega bi moralo poskrbeti za takojšnji pričetek vzgoje kadrov, poskrbeti za njihova stanovanja in podobno. Iz ekonomskih polomij smo že spoznali, da turistično gostinskih objektov, ki bi morali začeti delati s polno zmogljivostjo takoj, ne moremo zaupavati začetnikom.

Resnim turističnim strokovnjakom se zde za velik dotok deviznih tujcev naši načrti za Rakitno precej — preskromni. Bogatega tujca vlečejo v turistične centre poleg vseh naravnih prednosti, ki jih imamo na Rakitni v izobilju

Predvsem je treba naglasiti, da postajajo ti kraji pomemben člen v turistični verigi krimskega območja in Notranjske, ki ga bo pozneje verjetno povezovala asfaltirana cesta.

Nesmiselne so trditve, da je ta Rakitna le za peščico občanov. Ze bežen pogled na mapne kopije tega območja pove, da je pretežna večina površine rezervirana za družbeni sektor in to ne samo za občino Vič-Rudnik, ampak za vsako družbeno ali gospodarsko organizacijo, ki bi bila pripravljena na tem območju graditi. Podoben nesmisel bi bila trditve, da si je občina Tezno v Mariboru zgradila Pohorje zase ali pa občina Koper Portorož le za Koprčane.

Nastajanje velikih turističnih centrov pač ni pogojeno s kapricami „gornjih stotih“, ki so sposobni zgraditi kvečjemu weecend na obroke, ampak je to stvar potreb, lokacije, sredstev, pripravljenosti družbenih in gospodarskih organizacij za gradnjo, komunalnih ugodnosti, bližina večjega mesta itd. Razen tega ne gre prezreti dejstva, da se je gradnja Rakitne pričela šele po pristanku zborov volivcev in so bile investicije zanj objavljene v družbenem planu. Kritiki, ki so bili na zboru volivcev in brali družbeni plan, bi se lahko oglasili takrat in ugovarjali.

Rakitna ima probleme, ki jih seveda ne nameravamo skrivati. Verjetno bi bilo uvodoma (poleg številnih že razčiščenih vprašanj) zanimivo vedeti kakšne in kolikšne realne naložbe bodo potrebne, da bo rakitniški turizem naredil prvi korak in shodil? Kdo bo dal ta denar in v kolikšnem času se nam bo vrnil?

Jasno je, da bo graditev tekla po stopnjah, zato bo tudi denar dotekal počasneje, kot če bi bili sposobni graditi vse hkrati. Pri odločitvah, kam bomo usmerjali te naložbe, pa bo potreben tehtnejši premislek.

Ali naj gradimo reprezentativnejše objekte s prenočitvami (kar je posebej važno za dotok tujca) z barskimi, zabavišnimi in grugimi zmogljivostmi in ki bi že v prvi fazi pritegnili inozemce, ali naj bomo v prvi fazi skromnejši in bi gradili objekte, ki bi nas stali manj in v katere bi pritegnili manj petične domačine, ki bi prinesli s seboj v potni torbi doma skuhan klobaso?

Če hočemo uresničiti načrtovanja in uresničiti precej optimistično postavljene roke, bomo morali zelo kmalu vedeti, kdo bo investiral najpomembnejše objekte na tej planoti, kdo bo vodil in kdo usmerjal vsaj v začetni stopnji celotno, zlasti gostinsko dejavnost.

tudi atraktivni objekti z vsem udobjem, ki ga daje sodobna civilizacija.

Lahko osvojimo tudi drugi koncept, da adaptiramo nekatere sedanje objekte, s čimer pa ne moremo računati na pomembnejši priliv deviz, pač pa lahko računamo, da bodo v njih lahko prirejali različne seminarje, sprejemali šolske ekskurzije, gostili smučarje ipd., kar bi nam prineslo seveda precej manj denarja.

Gostinski delavci vedo, da solidna začetna investicija v ustreznem kraju, veliko tudi kmalu vrne.

V zvezi z vsemi temi razmišljanji velja omeniti tudi čimprejšnjo ureditev cest, ki vodijo na Rakitno, postavitev transformatorske postaje, napeljavo vodovoda, ureditev primerne kanalizacije, telefonskih vodov ipd.

Za interese iz družbenega in privatnega sektorja, ki se zanimajo za weecende in druge objekte, bi bilo treba čimprej določiti višino komunalnega prispevka in drugih dajatev. Zanimivo bi bilo vedeti za razmerja med temi dajatvami. 400 do 600.000 dinarjev ali celo milijon dinarjev za komunalni prispevek za weecend je najbrž precej prevelika vsota, da bi ostala Rakitna še naprej tako zanimiva

za to vrsto gradenj kot doslej. Pri odločitvah glede višine tega prispevka, bi bilo treba misliti na to, da bodo verjetno že pred zgraditvijo kanalizacije in vodovoda vsaj prvi lastniki weecendov morali precej investirati v sorazmerno drage greznice, kapnice, hidroforje in druge naprave.

Če je bilo visoko v gozdovih ležeče jezero, dve žičnici, odlični smučarski tereni, bližina Ljubljane, Cerknice, Rakovega Škočjana, Krma in Kureščka, klima, v kateri menda kar pomnijo domačini ni bilo tuberkuloznega bolnika, mir, sončne košenice, izredne možnosti

nadaljnega razvoja turizma, le začetna vaba, ki je privabila toliko interesentov, da so številne parcele že razprodane, bi se morali pred nadaljnjo „invazijo“ turistov in turizma vsestransko zavarovati.

Začetno upravičeno navdušenje nad velikimi možnostmi turizma na Rakitni, bi se moralo umakniti drdranju računskih strojev v ekonomsko-analitskih birojih, geološkim vrtnim napravam, asfalterjem, železni ekonomiki gostincev in v nemajhni meri učinkoviti propagandi, prirejeni za tiste kategorije turistov, ki jih želimo pripeljati na Rakitno.

Kaznovan, ker sem zgradil hišo

Slišal sem, da so na eni zadnjih skupščinskih sej odborniki grajali sistem komunalnega prispevka in črnih gradenj v naši občini, (kar je problem v vsej Ljubljani). Tudi jaz bi rad prispeval k tej razpravi svoj delež in vam opisal svojo prizadetost in prizadetost vseh tistih, ki smo po pošteni poti gradili v zadnjih letih individualne hiše. Mislím tistih, ki smo okusili vso birokracijo, sto potov, komunalni prispevek in druge težave ob gradnji. Da pa ne bo nesporazuma, nočem propagirati maloposredniških interesov. Menda smo se že otresli miselnosti, da individualne ali vrtnice hiše zapro ljudi v svoj svet.

Kot graditelj lastne hiše se čutim z več strani močno zapostavljenega:

— zapostavljen sem proti tistim, ki so gradili hiše takoj po vojni in kakih petnajst let po njej;

— zapostavljen se čutim proti tistim, ki so gradili na črno;

— zapostavljen sem proti tistim, ki jim je družba ob razmeroma ugodnih pogojih dala stanovanje v bloku.

Kakih petnajst let po vojni so gradili individualne hiše brez komunalnega prispevka, kupili gradbeni material po sorazmerno nizki ceni, si opremili stanovanje in spričo porasta dohodkov do danes skoraj v celoti ali pa že v celoti odplačali dolgove. Tudi gradbene usluge so bile precej cenejše in zaradi gradbeniške stagnacije obrtniki niso navijali cen do neskončnosti.

Glede cen gradbenih storitev je stvar že neke razumljiva. Ne razumem pa, da je komunalni prispevek mahoma tako poskočil. Prej 15 let nič, zdaj pa, kot bi se hoteli „maščevati“ za vso preteklo popustljivost.

Mislím, da komunalni prispevek mora biti. Verjetno ga pozna ves napredni svet. Najbrže pa ni prav, da imamo graditelji občutek, kot da se hoče vse breme prevaliti na sedanjo

generacijo graditeljev. Danes grade hiše večinoma le tisti, ki na tak ali drugačen način rešujejo svoj stanovanjski problem, taki, ki ne grade zaradi luksuza. In prav ti so obremenjeni s komunalnim prispevkom, ki znaša večsotih milijon dinarjev ali celo več.

V neenakopravnem položaju se počutim tudi proti „črnim“ graditeljem. Na mnogo boljsem so namreč kot tisti, ki smo zadostili vsem zapletenim in mučnim formalnostim in plačali ves ali delni komunalni prispevek.

Taki niso večinoma preizkusili nobenih uradnih potov. Kjer jim je bilo všeč so zasadili lopato in si zgradili hišo. Pri tem jih ni prav nič brigalo mnenje urbanistov, ne kje bo stala šola ali trgovina.

Zgradili so si hiše, ker so rabili stanovanje. Gradbena inšpekcija jih je kaznovala z najmanj 20.000 dinarjev in jim izdala nekakšne odločbe (za komunalni prispevek jih ni spraševala) in s tem je bil problem rešen. Mnogi taki črni graditelji danes z vso ogorčenostjo zahtevajo „od občine“, da jim uredi ceste, razsvetljava, vodo in drugo. Vprašam se tole: „Ali se ne bi bolj izplačalo zgraditi „črna“ hišo?“ Postavil bi si jo, kjer bi meni ustrezalo, tip hiše, kot bi ga sam želel, plačal bi 20.000 (ali pa 200.000) dinarjev kazni, potem pa bi postavljaj sanitarni problem zaradi vodovoda in kanalizacije in političnega zaradi elektrike. Potem si postavim sekuro za vrata in čakam tiste delavce, ki bi se mi upali podreti hišo.

In ko smo že pri črnih gradnjah. Ločiti bi morali tiste „črne“ graditelje, ki so leta in leta prosili za gradbeno dovoljenje in se lotili graditi potem, ko so se že naveličali potov, in tiste, ki so začeli ignorantsko graditi, ne da bi se enkrat samkrat oglasili na občini. Jaz sem proti črnim gradnjam. Določimo teritorije, čeprav nekoliko dlje iz mesta, kjer bodo ljudje lahko gradili individualne hiše. Omejimo birokratske postopke pri izdaji lokacijskih dovoljenj in omogočimo ljudem hitro in ceneno gradnjo. Pustimo jim, da v skladu z denarjem, zategovanjem pasu in z vsemi skritimi rezervami rešijo svoj stanovanjski problem, družbo pa razbremenijo gradnje enega stanovanja.

Prizadet sem tudi do tistih, ki so „kupili“ stanovanje v blokkih. Jaz in mnogi drugi tudi te možnosti nismo imeli. Tem je družba plačala največkrat 50%, podjetje 30%, sami pa so prispevali 20%. To je zneslo za trisobno stanovanje približno 800.000 do 900.000 dinarjev. Mesečne anuitete pri njih znašajo od 12.000 do 20.000 dinarjev. Jaz pa sem plačal samo komunalnega prispevka en milijon (drugi celo dva). 30.000 mesečno pa imam dolgove, ki sem jih moral pričeti odplačevati, še preden sem se vselil v hišo.

Z mojim stanovanjem, ki ni nič manj socialistično kot ono v bloku, družba ne bo imela nikoli nobenih skrbi. Sam bom popravil streho, če bo puščala, plačal vodovodnega inštalaterja, če se bo pipa pokvarila, sam bom plačal novo steklo in sam na novo položil obrabljeni linolej.

Oni v bloku premišlujejo o avtomobilih, televizorjih, potovanjih v inozemstvo itd. Jaz pa, ki sem vložil v stanovanje dolgoletne prihranke, najl 5 kreditov, poiskal vse skrite rezerve svojih sorodnikov, vlagal delovno silo štiri članske družine polna tri leta v zidavo hiše, ki ne predstavlja hiše, ampak stanovanje, sem bil kaznovan z iskanjem sto dokumentov in milijonom dinarjev komunalnega prispevka. Kaznovan sem bil za to, ker sem si zgradil stanovanje.

Polhograjska Niagara: Med hudim dežjem Gradašica hudournaraste in mimoidoč imajo priložnost videti tak slap kot ga vidite na naši sliki

NEKAJ PODATKOV IN MISLI GLEDE OPREMLJENOSTI ŠOL PRI POUČEVANJU TEHNIČNE VZGOJE

Kje smo s tehnično vzgojo?

Hitrejši razvoj proizvodnosti, materialnih in družbenih odnosov je odvisen od znanosti, splošne tehniške kulture in stopnje strokovne usposobljenosti delovnih ljudi. V sodobni proizvodnji se umsko in telesno delo vedno bolj spajata. Delovna mesta, ki zaposlujejo le fizične sile delavca, izpodrivajo mesta s stroji, avtomati z deset in stokrat večjo proizvodnostjo. Delavce jih lahko upravlja le z višjim znanjem in večjimi sposobnostmi.

Šola, ki naj oblikuje učenca za življenje, ima pri formiranju takega proizvajalca odločilen pomen. Le-to terja od nje, da sestavi tak učni program, ki bo imel poudarjeno politehnično vsebino od najnižjih razredov osnovne šole navzgor, pri vseh predmetih, še posebej pa pri predmetu tehnična vzgoja, ki je v predmetniku od četrtega razreda naprej in zagotovi materialne pogoje za oblikovanje otrokovih navad in sposobnosti ob delu v šoli pri pouku, pri tehničnih krožkih in v proizvodnji.

In razmere, v katerih se razvija tehnična vzgoja učencev viške občine?

Neprimerni prostori

Nad 6000 učencev se šola v dvanajstih osemletkah. Med temi imajo primeren prostor in opremo za tehnično vzgojo le nove šole: Trnovo, Oskar Kovačič in Preserje in šele od

Primanjkljaj v vzgoji in izobrazbi, s katerim odhajajo iz šol cele generacije učencev, je za nas predrag, da bi ga lahko prezrli.

Najnужnejši ukrepi

Naš skupni interes je, da bodo šolski kolektivi prihodnje leto postavili v ospredje delovnih načrtov: ureditev delavnic in opreme, zagotovili vsem učencem brezplačno ves material, ki ga potrebujejo pri delu, razvili tehnične krožke, zlasti tam, kjer uvajajo celodnevno bivanje učencev, in pritegnili sodelavce iz proizvodnje, poskrbeli za usposabljanje predavateljev tehnične vzgoje z rednim, izrednim študijem in štipendiranjem.

Proizvajalec, ki ga bo v veliki meri oblikovala že osnovna šola, bo vlaganja vračal družbi z velikimi obrestmi.

Marjan Tomšič

Tehnična vzgoja v osnovni šoli Vič ali — le v sodobno opremljenih delavnicah se da delati

letos naprej tudi šola na Viču. Druge imajo zasilne prostore s starimi šolskimi klopki, neprimernim orodjem ali pa so celo brez njega.

V Horjulu je delavnica v bivši kuhinji. Star štedilnik je ostal; pozimi ne zmore ogreti prostora. Crvive delovne mize in razmajane klopi so bile že pred leti godne za v peč. Najbolj preprosta delovna orodja so do konca služila v obrtnih delavnicah, potem pa so jih podarili šoli.

V Skofljici so v sili pregradili kletni prostor z dvema linama visoko pod stropom in vsiljivo vlago, ki uničuje orodje, material in pa voljo učencev in učitelja.

Nič boljše ni na Igu, v Laščah in drugod.

Učencu je tehnika blizu, ga navdušuje in razvija, stik z njo v takih razmerah pa mu jemlje zanimanje, ga napačno informira in celo vzbuja odpor.

Predavatelji po sili

Še slabše so kadrovske razmere. V vseh osemletkah bi potrebovali, ob polni zasedbi, 21 predavateljev tehnične vzgoje z višjo izobrazbo, imajo pa samo enega. Ostali, ki poučujejo tehnično vzgojo, so prevzeli pouk večinoma po sili. Pogosto z veliko prizadevnostjo pomagajo šoli, da izpolnjuje zahteve predmetnika. V taki situaciji si večina šol pomaga tako, da učni program tehnične vzgoje krčijo na polovico ali pa tudi kar v celoti.

Tehnična in delovna vzgoja sta bistveni sestavni del reformirane šole. Dežele z razvitem šolstvom in gospodarstvom odmerjajo temu področju tudi tretjino učnega časa, v občini Vič je tega komaj tridesetina. Veljavni predmetnik ga predpisuje enkrat več.

SZDL JE SKLICAL POSVET O KULTURNI SITUACIJI

KULTURA - ŠE VEDNO PEPELKA

Že večkrat smo razmišljali in pisali o kulturni situaciji v naši občini, toda največkrat le o posameznih dejavnostih in le redkokdaj s prepričanjem, da bomo zares naredili korak naprej. Vedno smo upali, nekoliko neopredeljeno sicer, da bo drugače, da se bo nekaj spremenilo, da bo krenilo na bolje. Saj mogoče tudi je, le bolj po naključju kot po zavestnem delu, bolj zaradi prizadevnosti posameznih aktivnih kulturnih delavcev kot po zavestnem programu naše komunalne skupnosti. Konec novembra pa je občinski odbor Socialistične zveze na posebnem posvetovanju pregledal položaj tudi na tem področju in sprejel nekaj tehničnih sklepov in priporočil, ki utegnejo biti rasična prelomnica.

Sedaj delujejo v občini tri poklicne kulturno-prosvetne ustanove: Ljudska knjižnica „Prežihov Voranc“ s podružnico na Dolenjski cesti, Glasbena šola Vič in Delavska univerza Vič-Rudnik. Vse tri ustanove naj bi razvijale svojo dejavnost na območju vse občine. V tem so v dokajšnji meri uspele, le knjižnica „Prežihov Voranc“ še ni kos vsem nalogam, ki bi jih kot matična knjižnica morala opravljati, čemur je glavni vzrok pomanjkanje dobrega strokovnega kadra.

Poleg teh poklicnih ustanov deluje v občini še osemnajst kulturno-prosvetnih organizacij, društev, ki naj bi s svojo dejavnostjo v kar največji meri zadovoljila kulturne potrebe občanov, bodisi z lastnim programom bodisi z organiziranjem gostovanj. Hkrati naj bi omogočila ustvarjalno delo vsem onim prebivalcem, ki to žele, ki bi hoteli svoja umetniška nagnjenja uveljaviti, oblikovati in razvijati.

V teh organizacijah je bila poglobljena dejavnost igralski amaterizem, v veliko manjši meri glasba, balet, likovna ustvarjalnost itd.

Film je našim občanom posredovalo pet kinomatografov, od katerih so štirje v okviru društev (Kozarje, Podpeč, Ig, Velike Lašče). V drugih krajih imajo ozkotračni projektor ali pa pri njih gostuje (Skofljica, Golo, Rakitna, Dobrova, Sentjošt, Črni vrh).

Ob vsem tem pa prihaja močno do izraza čustvo, da je s kulturno dejavnostjo razmeroma slabo preskrbljen dolenjski predel občine.

Na posvetu je bilo nadalje ugotovljeno, da je bilo za hitrejši in kvalitetnejši razvoj kulturne dejavnosti v občini storjeno vse premalo. Kulturno-prosvetni organi niso dovolj analitično, usmerjevalno in načrtno vodili kulturo v občini, krajevne skupnosti so na tem področju storile malo ali nič in tudi materialna sredstva so bila pičlo odmerjena, ne glede na to, da so zadnji dve leti porasla.

Posvet je soglašal v tem, da bi v krajih, kjer je potrebno, opravili konsultacije s prizadeti družbeno-političnimi organi kraja, tem, kako konkretno ukrepati v posameznem kraju, da bi se kulturna situacija izboljšala. V tej zvezi bi mogli konkretizirati vprašanje družbenih centrov.

Opredeliti bi morali vlogo občinskega sveta kulturno-prosvetnih organizacij (doslej občinski svet Svobod in prosvetnih društev) in sveta za kulturo in prosveto občinske skupščine. Slednji naj bi imel analitično, usmerjevalno in programsko vlogo. Opravljati naj bi analize, skliceval širše posvete in javne tribune, razpisoval ankete. Svet kulturno-prosvetnih organizacij pa naj bi skrbel za organizacijo kulturno-prosvetnih društev, jim dajal ustrezna navodila in strokovno pomoč prek svojih strokovnih komisij, skrbel za strokovno vzgojo kulturno-prosvetnih kadrov, organiziral občinske kulturne manifestacije in podobno.

Prešli naj bi na pogodbeno financiranje kulturne dejavnosti v občini sploh in v posameznih kulturno-prosvetnih organizacijah še posebej po načelu delovnega učinka.

Vsaj v simbolični meri bi morali nagraditi strokovno in vodstveno delo v kulturno-prosvetnih organizacijah in v občinskem svetu. S tem bi, med drugim, tudi temu delu priznali družbeno potrebnost in veljavo.

Poklicne kulturno-prosvetne ustanove naj bi čimprej prevzele nase vso skrb za tisto dejavnost v kulturno-prosvetnih organizacijah, ki strokovno spada v njihovo delovno področje, seveda če tega niso storile že doslej.

Boris Makovec

SOCIALISTIČNA ZVEZA UGOTAVLJA POLOŽAJ NA PODROČJU NAŠEGA KNJIŽNIČARSTVA

Draž na knjižnih policah

Deset knjižnic na našem področju ima manj kot 1000 knjig — Neprimerni prostori — Nezadostna strokovna usposobljenost knjižničarjev — Letos bo za nove knjige na razpolago 500.000 dinarjev — Knjižnice pred novim poletom?

V naši občini je 14 javnih knjižnic. Knjižnica Prežihov Voranc na Viču, s podružnico na Dolenjski cesti, je poklicna, matična knjižnica, drugih 12 knjižnic pa je v okviru posameznih društev. Te knjižnice so razporejene po vsej občini, vendar najredkeje na dolenjskem področju, kjer sta samo knjižnici na Skofljici in v Velikih Laščah.

Večina knjižnic, ki so v okviru društev, ima le majhno knjižno zalogo — 10 knjižnic ima manj kot 1000 knjig, od teh ima 6 knjižnic do 500 knjig — in še te knjige so večinoma zastarele, že zdavnaj prebrane ali pa neaktualne. Vsega ima teh dvanajst knjižnic 7400 knjig.

Nabava novih knjig je skromna in ne dosega letno niti 5% knjižne zaloge. Razen tega velja omeniti, da nekatere knjižnice že leto ali dve sploh niso nabavile niti ene knjige. Marsikod tudi nabava novih knjig ni povsem primerna. Ponekod prevladuje nabava šolskega čtiva in s tem prevzema ljudska knjižnica vlogo šolsarske knjižnice ali pa nabavljajo knjige, ki niso primerne okusu in potrebam bralcev in zato ti ne segajo po njih.

Večina teh knjižnic je v neprimernih ali zasilnih prostorih, knjižnica na Igu pa je sploh

brez prostora in zato že nekaj časa ne posluje. Le nekaj je knjižnic, ki imajo možnost urediti tudi čitalnico in skupaj s klubom postati del bodočega družbenega centra.

Knjižnice vodijo knjižničarji — volonterji, ki v večini primerov za svoje delo ne prejmejo nobene nagrade. Knjižničarji izposojajo knjige enkrat ali dvakrat tedensko po dve ali tri ure. Poleg tega morajo seveda opraviti tudi vse finančno administrativne posle v zvezi s knjižnico. Knjižničarji v večini niso strokovno usposobljeni niti v minimalni meri.

Za teh 12 knjižnic je naša skupnost namenila lani 250.000 dinarjev, letos pa 500.000 dinarjev. Za ta znesek je mogoče nabaviti kakih 500 knjig, primeranih za javno knjižnico.

Zaradi takšnega stanja v našem knjižničarstvu je število bralcev vse manjše in tudi mladina po končanem šolanju ne išče stika s knjižnico, ki je ne more zadovoljiti niti v tolikšni meri kot šolsarska knjižnica.

Posvet, ki ga je sklical občinski odbor SZDL konec novembra, je razpravljal poleg

drugih vprašanj s področja kulture in prosvete tudi o knjižničarstvu in predlagal, naj bi se v bližnji bodočnosti sestali knjižničarji in predstavniki prizadetih krajevnih skupnosti in se pogovorili o rešitvi perečih problemov knjižnic, kolikor je pač v njihovi moči.

Drugi ukrepi, ki naj bi jih nemudoma storili, pa naj bi bili tile:

Strokovno usposobiti knjižničarje — volonterje na krajših seminarjih;

usposobiti matično knjižnico, da bo amaterskim knjižnicam lahko čimprej nudila čim izdatnejšo strokovno pomoč;

uveljaviti poseben stimulativen način dodeljevanja subvencij vsem knjižnicam glede na njihove žive knjižne zaloge in premiranje po načelu delovnega učinka, se pravi, po številu izposojenih knjig, primerjanih s knjižno zalogo. Del te premije naj bi prejel knjižničar kot nagrado za svoje delo. Sredstva, dana v ta namen, pa bi morala biti vsaj dvakrat višja kot doslej, če naj premaknemo knjižničarstvo v naši občini z mrtvega tira.

Priznanja našim najboljšim šolam

Upravni odbor Sklada za šolstvo občine Vič je, po predlogu Zavoda za prosvetno pedagoško službo, razdelil dodatna sredstva šolam in vzgojno-varstvenim ustanovam, ki so v preteklem letu dosegle največ uspehov.

Najvišjo kategorijo so dobile centralne šole: Trnovo, Polhov Gradec, Brezovica, Velike Lašče; podružnične šole: Rudnik, Želmalje, Žažar, Notranje gorice in vzgojno-varstvene

ustanove: Barje, Bičevje, Malči Beličeve in Trnovo.

Z drugo kategorijo so bile ocenjene centralne šole: Vič, Oskar Kovačič, Ig in gimnazija Vič ter podružnične šole: Daljna vas, Turjak, Osolnik in Črni vrh.

Dodatna sredstva so priznanje za delovne uspehe učnim kolektivom navedenih šol in bodo razdeljena za osebne dohodke.

NAŠI KRAJI NAŠI LJUDJE

PODPEČ Politično mrtvilo - zaradi vodovoda

Na tem sestanku je razen vprašanj ureditve ceste Podpeč—Brezovica in drugih cest, stanovanjskih vprašanj, telovadnice in rešitve spornih zadev okrog telovadnega društva Partizan in šole, vzdrževanja pokopališča, ureditve priznavalnic za starejše kmete, ki so jim arondirali zemljo in podobno, najbolj izstopalo vprašanje dokončne ureditve vodovoda.

Politični delavci tega območja so svobodoma naglasili kako veliko so prispevali za dograditev na primer treh združenih domov, za osemletko v Preserju, začeli z gradnjo vodovoda in za druge manjše objekte, zdaj, ko bi morala pa družba prispevati za zaključitev najpomembnejše in življenjsko važne investicije — dograditev vodovoda, pa od nikoder ni denarja. To je verjetno tudi eden izmed razlogov, da so občani postali do političnega dela v tem predelu občine deloma nerazpoloženi, kar je našlo odraz tudi v nekajkratnem brezuspešnem sklicanju zbora volilcev in tudi dokajšnji neaktivnosti drugih družbeno-političnih organizacij. Na sestanku so menili, da zaradi vse te brezperspektivnosti kraja, odhajajo zlasti mladi ljudje v mesto, in Podpeč z okoliškimi vasmi propada. (Mnenja sem, da pri teh odločitvah ne vpliva le nedograjena vodovod, slaba cesta, podirajoč se pokopališki zid in druge komunalne pomanjkljivosti, ampak so vzroki še precej globlji.)

Podpeški vodovod je začel prizadevni Odbor za gradnjo vodovoda graditi že pred nekaj leti. Doslej so zgradili črpalnice, zajetje, izkop za glavni rezervoar in napeljali cevovode do železniške postaje. Stvar je še posebej neprijetna zato, ker so Podpečani že uspeli napeljati vodovod do Preserja, kjer je osemletka in hlevi, za njih same kot iniciatorje in aktivne delavce pa je kljub številnim prošnjam in vlogam na razne forumne — zmanjkalo denarja.

Po predračunu bi morala za ta vodovod prispevati gospodinjstva oziroma občani 16.900.000 dinarjev, gospodarske organizacije pa 40.563.000 dinarjev. Dejansko pa so vplačala doslej gospodinjstva oziroma občani le 12, gospodarske organizacije pa 18 milijonov dinarjev. Razen tega pa je prispevala še 13 milijonov dinarjev Vodna skupnost Sava—Ljubljana. Za dograditev manjka 50 milijonov dinarjev. Od tega jih je možno 8 milijonov izkoristiti takoj, (sicer je res, da so jih dobili nekoliko pozno, a vendarle so!), 42 milijonov dinarjev pa bo občinska skupščina v skladu z možnostmi planirala v proračunu prihodnje leto in v naslednjih letih.

Občinska skupščina z vsem posluhom spremlja težave okrog podpeškega vodovoda in išče možnosti za rešitev. Hkrati pa morajo prizadeti Podpečani malo pomisliti tudi na druge prebivalce v občini, ki prav tako kot oni nimajo vodovoda in za katere je skupščina prispevala letos 90 milijonov dinarjev. (Od te vsote so letos dobili v Podpeči 8 milijonov dinarjev.)

Dne 18. novembra je bil v Podpeči sklican razširjeni politični aktiv prebivalcev Podpeči, Preserja, Kamnika, Prevalja, Brezovice in Jezera. Sestanka se je razen številnih občanov udeležil tudi predsednik občinske skupščine Ljubljana-Vič-Rudnik inž. Slavko Jakofčič, predsednik občinskega odbora SZDL Stane Vrtič in republiški poslanec Slavko Korbar.

Prav je, da so Podpečani v okviru SZDL zahtevali in pripravili tak sestanek in zahtevali javne odgovore, želimo pa, da „se“, kot je rekel

predsednik občinskega odbora SZDL Stane Vrtič, „Podpečani sestajajo tudi ob drugih priložnostih in ne le takrat, ko jim voda teče že v grlo“.

VELIKE LAŠČE

NA OBZORJU GRADNJA NOVE OSEMRAZREDNICE:

Soloobvezni otroci Velikih Lašč že vsa leta po osvoboditvi nimajo šolske stavbe. Gostujejo v Zadrženem domu, v neki zasebni stavbi in pod zasilno popravljeno streho stare šole, a kuhinjo imajo urejeno celo v nekdanjem hlevu. In svetla prihodnost? Za gradnjo nove osemrazrednice je idejni osnutek že v izdelavi. Glavni projekt pa bo izdelan v letu 1965. Po dograditvi šol na Igu in Bičevju, bodo pričeli z gradnjo nove šole v Velikih Laščah, ki bo v letu 1965/66 dograjena.

EPIDEMIJA STANOVANJSKE STISKE V VELIKIH LAŠČAH IN OKOLICI:

Stanovanjska stiska je prizadela predvsem prosvetne delavce in osebe Tajništva za notranje zadeve. Prvih že tako primanjkuje, drugim je pa naporno delo zelo otežkočeno. Spomladi pa bodo zarili v zemljo prvi buldožerji. V treh blokih bo dograjenih 12 družinskih stanovanj. Prva lastovica in druga? Prepotrebne prostore družbeno-političnim organizacijam!

ZAKLJUČENA ELEKTRIFIKACIJA HRIBOVSKIH VASI:

Velikolaščani so elektrifikacijo svojih vasi in naselij uspešno zaključili. Takoj po osvoboditvi so s pomočjo naše ljudske oblasti pričeli s temi pomembnimi deli. Danes je elektrificiranih 88 vasi in zaselkov razen zaselka Bukovec nad Robom, ki pa šteje le dve hišni številki. Elektrifikacija le-tega pa bi bila povezana s precej visokimi stroški, hkrati pa bi bila električna energija premalo izkoriščena.

ČRNI VRH

KMETIJE IZ ČRNEGA VRHA IN POLJANSKE DOLINE GRADE ŽE ŠTIRI LETA CESTO BREZ POSEBNE POMOČI

KDAJ ČEZ PASJO RAVAN V ŠKOFJO LOKO?

Dela na cesti, ki bo povezovala Črni vrh nad Polhovim Gradcem in Poljansko dolino na škofjeloški strani, počasi napredujejo. Z območja naše občine bo treba narediti še kakšna dva kilometra po večini skalnatem terenu, s škofjeloške strani pa približno 2,5 kilometra po zemljatem terenu.

Kljub temu, da kmetije niso dobili od občinskega proračuna pa tudi od drugod nobene pomembnejše pomoči in da uporabljajo svoje orodje, delajo požrtvovalno dalje. Za vsak

V ZIMSKIH VEČERIH DOVOLJ SVETLOBE:

Ceste in ulice v Velikih Laščah in njeni okolici so v nočnih urah zadostno razsvetljene. Občani so zadovoljni, morda le z izjemo vasi Slivice in Roba. Vsaj tako menijo na krajevni skupnosti in mnogi prebivalci. Slabo je razsvetljena le cesta, ki vodi proti železniški postaji. Ker pa zaradi dobrih in pogostih avtobusnih zvez prihaja na postajo vse manj potnikov, izboljšava razsvetljave ob tej cesti ni predvidena.

ČUDNA POTA KRUIHA:

V Velikih Laščah je še do nedavnega obratovala zasebna pekarna. Oskrbovala je s kruhom in pecivom ta kraj in bližnje okolice. Ker pa nova kalkulacija s povišano ceno 6 dinarjev pri kilogramu zasebniku ni bila odobrena, je zasebnik s peko prenehal in odjavil obrt.

Sedaj oskrbuje prebivalce s kruhom „Centralna pekarna“ iz Ljubljane, ki zaračunava za vsakodnevno dostavo kruha 10 dinarjev pri kilogramu. Ob praznikih in nedeljah svežega kruha ni moč dobiti. Torej kruh: Ljubljana—Velike Lašče! Pravijo, da je bil poprej kruh dober, celo boljši! Ali se nikakor ne bi dalo doseči drugega načina, s katerim bi bilo bolj ustrezno prebivalcem tega kraja?

POZABLJENA SKAKALNICA:

Znani telesnovzgojni učitelj tov. Lenaršič je znal pritegniti mladino za športno sodelovanje. Pod njegovim vodstvom so zgradili na pobočju hriba pri Velikih Laščah celo zasilno skakalnico, ki je dovoljevala skoke do 26 metrov. Z njegovim odhodom pa so padli v vodo vsi načrti za dograditev dobre skakalnice, ostali so le še spomini, „brez upa zmage!“

TURJAK

ŠE VEDNO V VELJAVI 20% POPUST PRI PREVOZU Z AVTOBUSOM:

Ni res, da je ljubljansko prevozniško podjetje „Ljubljana transport“ ukinilo 20% popust za šolarje, ki se morajo voziti v šolo v Velike Lašče. Res pa je, da 20% popust še vedno velja in bo veljal za vse šolo-obvezne otroke, ki se morajo voziti v šolo v Velike Lašče. Olajšava je bila ukinjena le za dijake srednjih in strokovnih šol.

ELEKTROMOTORJI, POSEBNOST V VELIKIH LAŠČAH:

V Velikih Laščah so okvare, večje ali manjše, pri uporabi električne energije zelo pogoste, kar se pa tudi drugod rado dogaja. Res je tudi, da stanujejo tam menda kar štirje elektromonterji. Ker se pa najbrž morajo strogo ravnati po navodilih in po predpisih svojega podjetja in napak ne smejo popraviti na „lastno iniciativo“, morajo občani in delovni kolektivi podjetij vse napake na električnem omrežju pismeno sporočiti obratu poslovne enote „Elektro-Ljubljane“ v Kočevje. Od tam pa pošljejo elektromonterja, iz Kočevja, pravzaprav iz Sodražice. Razdalja ni velika, vendar občani lahko čakajo na popravilo teden dni in še več. Kako bi bilo z dežurno službo v Velikih Laščah?

BEL KONJ IN DIMNIKAR:

Ne, vraže v atomski dobi niso več v modi. Ostanimo le pri dimnikarstvu v Velikih Laščah. Za vse to veliko območje je na razpolago le en sam dimnikar, kdaj pa kdaj z dvema vajencema. Ima ju, ali ja pa nima. Delo je težko in naporno, zlasti v zimskem času. Tako mu kaj rada že po kratkem času dasta slovo. In kam jih hodi iskat? V Prekmurje. Mojster se trudi, da bi delo zadovoljivo opravil, kar se mu pa ne posreči vedno. Težko delo in mnogo prevetliko območje!

POZABLJENA CESTA POD TURJAKOM:

Cesta pod Turjakom, tam, kjer zavije proti Grosupljem, je bila še v nedavni preteklosti prevozna in prehodna. Danes temu ni več tako. Ko so gradili avtomobilsko cesto Ljubljana—Kočevje, so morali zaradi potrebnih del ceste razkopati. In takšna je še danes. Podjetje Slovenija sta sicer obljubili cesto popraviti, vendar je zima vnovič v deželi in...? In del ceste pri bivši gostilni Kočevvar, kjer je bilo že več hodih nesreč, še vedno čaka.

STARI OBIČAJI ALI IZREDNA ZANIMIVOST:

Pokopališče na Turjaku je sedaj lepo in redno oskrbovano. Vsaj tako vedo povedati prebivalci. Da pa naslov ne bo le gol naslov, naj vam povemo, da se pri pokopu pokojnika vrste grobarji in nosači po hišnih številkah naselja, kjer je pokojnik pač živel.

Člani zbora delovnih skupnosti, ki jim poteče mandatna doba 2 leti

Volilna enota 1 ing. Janez Baričevič, volilna enota 2 Mira Jurečič, volilna enota 6 Ivan Gole, volilna enota 9 Vinko Turk, volilna enota 11 Adolf Šmid, volilna enota 12 Jože Lavrenčič, volilna enota 15 Dušan Dobrovolje, volilna enota 15 Simon Primožič, volilna enota 16 Pavle Dolinar, volilna enota 21 Jože Jereb, volilna enota 22 Srečko Žerjav, vo-

lilna enota 24 Anton Podržaj, volilna enota 25 Milivoj Markovič, volilna enota 27 ing. Tomo Butanko, volilna enota 28 Franc Zakrajšek, volilna enota 30 Danica Kočevvar, volilna enota 32 ing. prof. dr. Franče Avčič, volilna enota 33 ing. Anton Pečnikar, volilna enota 34 ing. Avgust Belič, volilna enota 37 Jože Oblak, volilna enota 38 dr. Mara Fakin.

Člani občinskega zbora skupščine ki jim poteče doba 2 let

Volilna enota 2 Breda Fojkar, volilna enota 4 Janez Žagar, volilna enota 5 Jaka Avšič, volilna enota 6 Peter Petrovič, volilna enota 9 Emil Dolčič, volilna enota 12 ing. Marko Škerl, volilna enota 14 Viktor Čeč, volilna enota 16 Tatjana Lokovšek, volilna enota 18 Sergej Vošnjak, volilna enota 21 Marija

Plemelj, volilna enota 26 Jože Jamnik, volilna enota 28 Alojz Bukovec, volilna enota 31 Jože Modic, volilna enota 33 Franc Šebenik, volilna enota 34 Edvard Velkavrh, volilna enota 36 Franc Malovrh, volilna enota 38 Štefan Vrhovec, volilna enota 39 Franc Nagode, volilna enota 40 Tomaž Trobec.

Člani skupščine SR Slovenije, ki jim poteče mandatna doba 2 leti

Republiški zbor: dr. Milica Bergant, volilna enota Vič II; ing. Slavko Korbar, volilna enota Vič IV.

Gospodarski zbor: Zora Šoba, volilna enota Vič I.

Socialno zdravstveni zbor: Jože Šile, volilna enota Vič II.

Prosvetno kulturni zbor: Ferdo ing. Gorjanc, volilna enota Vič I.

Organizacijsko politični zbor: Franjo Turk, volilna enota Vič II.

Nerešeni problemi drugih zavirajo delo mladih

Na svoji letni konferenci dne 25. oktobra, je mladina naše občine razpravljala o problemih dopolnilnega izobraževanja na vasi in v delovnih kolektivih, o dvigu idejnosti pouka in vsklajenem programu vseh izobraževalnih institucij v občini. Po konferenci so novo izvoljeni člani komiteja začeli reševati probleme v obliki letnih in dvomesečnih programih komisij, ki so bili sestavljeni na podlagi sklepov konference in sklepov letnih sestankov aktivov iz vseh področij.

Osnutki programov so bili temeljito preiskutirani in popravljeni na skupnih sestankih z vodstvi aktivov, sestankih sekretariata in občinskega komiteja tako, da so postali res odraz želja in potreb mladih občanov.

Pri uresničevanju programa po posameznih področjih so pa že nastale nekatere ovire.

— Se sedaj ni povsed jasen položaj glede oblik družbeno-ekonomskega in splošnega izobraževanja občanov, preko Delavske univerze in družbeno-političnih organizacij, oziroma glede namenskih sredstev za to izobraževanje.

Vse to pogojuje zaostanek v pripravah za mladinsko politično šolo in šolo za življenje.

— Zavodu za napredek in razvoj turizma še niso znani investitorji za turistične in za športno-rekreacijske objekte, ki jih bodo gradili v prihodnjem letu in kjer bi mladi lahko izdatno pomagali (Pacug, Rožna dolina itd.).

Ce ne bodo mladi v občini pravočasno seznanjeni z možnostmi za delovno vzgojo v

času letnih počitnic, bodo morali poiskati delovišča na Jesenicah, v Kranjski gori ali pa v Crnomlju.

Pravočasna seznanitev je nujno potrebna zaradi pravočasnih in ustreznih organizacijskih, propagandnih in kadrovskih priprav na delovne akcije.

V prepričanju, da ne bodo finančna sredstva v prihodnjem proračunskem letu omejevala vsebinsko delo komiteja pri usmerjanju in vodenju aktivov mladih občanov, so se njihovi predstavniki v občinskem komiteju resno in odgovorno zagrizli v delo in že uspešno zaključili več posvetov in seminarjev.

Akcija mladih

Pred dnevi je Novakovo družino na Skofljici doletela nesreča, pogorela je hiša z vključeno s hlevom. Požar je povzročil precejšnjo škodo, kljub hitri intervenciji gasilcev.

Prvi, ki so nudili pomoč prizadeti družini, so bili člani ZMS na Skofljici. Organizirali so delovno akcijo, ki je trajala celo popoldne in se jo je udeležilo preko dvajset mladincev in mladink. V nekajurnem delu so mladi očistili prostore požarnih ostankov, odstranili razbito opeko, uredili preostalo seno, skratka, tako so v veliki meri omilili posledice, ki jih je napravil požar. Ob koncu zares humane akcije so mladinci obljubili, da bodo še nudili pomoč in jim tako velja vse priznanje.

Lojze Habjan

V ZMS takoj po šolanju

Pred kratkim so se zbrali na svoji letni konferenci mladinci in mladinke iz Skofljice. Kljub sobotnemu večeru je bila udeležba zadovoljiva, saj se je sestanka udeležilo preko trideset članov terenske organizacije ZMS. Navzoči so bili tudi predstavniki občinskega komiteja ZMS Ljubljana-Vič-Rudnik.

Delo konference je bilo uspešno, saj so mladi nazorno prikazali svoje uspehe in težave. Mladina z uspehom sodeluje pri vseh družbeno-političnih akcijah kraja. Jedro dela mladine v minulem letu pa je bilo v KUD Svobodi in v ponovnem snovanju športnega življenja v kraju, ki je pred leti popolnoma zamrlo. V poletnih mesecih so s prostovoljnimi delom povsem samostojno zgradili rokometno igrišče, skupno s člani Svobode pa so renovirali oder. Pri teh delih so opravili preko tisoč delovnih ur, finančna sredstva pa je prispevala krajevna skupnost iz svojih skromnih sredstev. Govorili so tudi o pritegnitvi novih članov v

svoje vrste, predvsem mladink, ki se le s težavo odločijo za delo v mladinski organizaciji.

Svojevrstni problem predstavlja delo z mladino, ki se po končani šoli ne vključi v organizacijo, se zaposli ali gre v uk ter se tako vsakodnevno vozi na delovno mesto in nazaj. Zato so sprejeli sklep, da jih bodo vključevali v organizacijo načrtno, takoj po končani osemletki. Pri svojem delu so bili tudi premalo povezani z občinskim komitejem ZMS, saj je le-ta po izjavi predstavnika pričel organizirano delati s terenskimi organizacijami šele v zadnjem času. V prihodnosti naj bi bilo težišče dela na idejno-političnem delu, večanju vpliva organizacije ter tesnem sodelovanju z vsemi družbeno-političnimi organizacijami in s krajevno skupnostjo.

Lojze Habjan

DOPISUJTE V

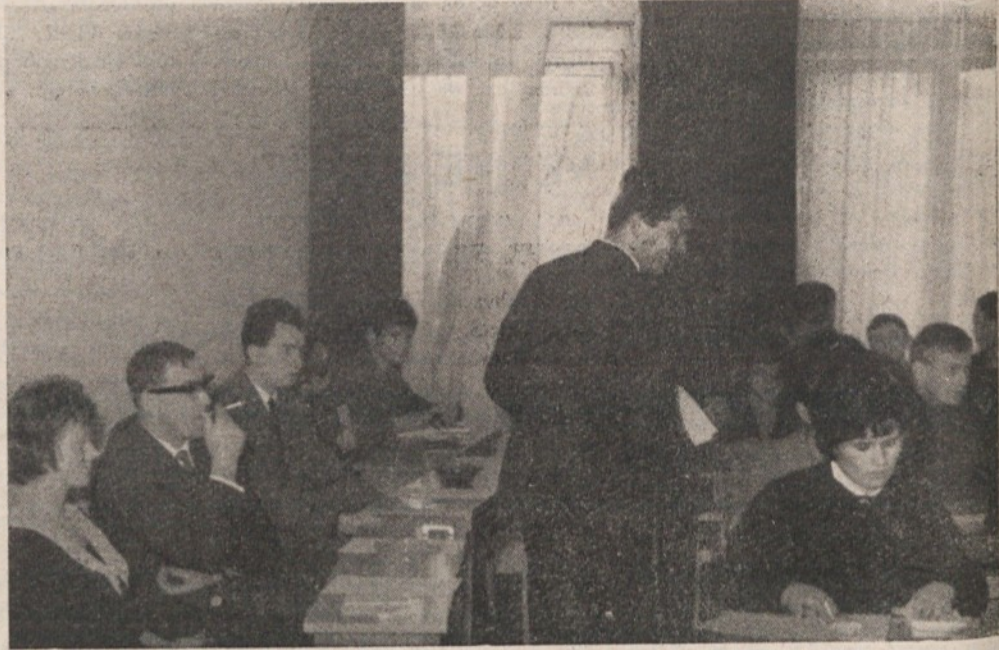
„NAŠO KOMUNO“

Premalo sposobnih organizatorjev

V nedeljo, 15. novembra 1964, so se počitničarji naše občine zbrali na letni skupščini, da pregledajo uspehe in neuspehe ter težave v svojem enoletnem delu.

nekatero družine še niso imele dovolj sposobnih organizatorjev za uspešno izvedbo posameznih akcij, je razumljivo, da je nosil glavno breme občinski IO.

Z letne skupščine Počitniške zveze

Kljub temu, da občinska organizacija PZ v naši občini obstoja šele eno leto, je vendar zabeležila nekatere uspehe. Občinska konferenca ZMS v letu 1963 je razpravljala o vprašanju rekreacije mladih. Prav to pa je bila pobuda za še večjo aktivnost občinskega IO PZ in takoj pristopil k ustanavljanju družin in s tem pritegnil v PZ nad 890 mladincev.

Po ugotovitvi, da mladina ne najde, oziroma nima možnosti primerne in cenene oblike razvedrila, so IO občine, kakor tudi družine same organizirale vrsto akcij. Za vso to dejavnost pa je bila potrebna primerna propaganda, za kar je bil nabavljen diaproskop. Člani propagandne komisije pa so sami izdelali barvne diapozitive in skušali usposobiti lastni predavateljski kader, kar jim je delno tudi uspelo. Kot smo že zgoraj ugotovili, da je organizacija še zelo mlada, je razumljivo, da

Komisija za akcije je pripravila in izvedla vrsto uspešnih izletov. Kot na primer: v Opatiji, na Srednji vrh, v Tamar, na Bled, v Planico, v Pulo, potovanje po Dalmaciji itd. Nekateri člani IO pa so se udeležili petega zveznega zleta FSJ v Drvarju.

Iz diskusij na zadnji skupščini pa je bilo razvidno, da smo skoraj pozabili na naravne lepote naše občine, na socialno ogroženo in kmečko mladino. Nadalje, pomanjkljivosti v propagandi in nakazala nekatere nove oblike rekreacije (izleti s kolesom, pikniki, meddružinska srečanja počitničarjev itd.).

Te in ostale ugotovitve skupščine so našle v sklepkih, kateri bodo služili novemu IO kot smernice za nadaljnje delo. Razumljivo pa je, da podčrtanega programa ne bo mogoče v celoti izvesti brez moralne in materialne pomoči družbe.

DOM OBRAMBNE VZGOJE

Bivšo karabinjersko trdnjavo so pričeli preurejati izanski strelci — Poligon bo velik 6 hektarov — Dom je prerastel v medobčinski center — Finančna sredstva so zagotovljena.

V letu 1964 so bili vsi naši napor pri obrambni vzgoji prebivalstva in civilne zaščite v glavnem usmerjeni v predvojaško vzgojo mladincev, v izgradnjo vadbenega poligona in Doma obrambne vzgoje na Igu, ki ga bodo, ko bo dograjen, uporabljale vse ljubljanske občine. Glavne zasluge za začetek gradenj imajo izanski strelci, ki so s sodelovanjem tamkajšnjih družbeno-političnih organizacij pričeli bivšo karabinjersko trdnjavo predelovati v sedanji Dom obrambne vzgoje.

Najprej bo treba rešiti vprašanje poligona. Postopek za odkup, razlastitev in zamenjave zemljišč, ki so za poligon potrebna in so še v zasebni lasti, je v teku.

Skupna velikost poligona bo približno 6 hektarov, center tega poligona pa bo vsekakor Dom obrambne vzgoje, v katerem bo sedež komand mladinskih odredov, skladišča, garderobe in drugi potrebni prostori.

Dom obrambne vzgoje na Igu je skupaj z izredno ugodno, lepo in primerno lego že pritegnil pozornost vseh, za narodno obrambo pristojnih organov iz vse Ljubljane, in so predstavniki okraja in vseh ljubljanskih občin enotni, v tem, da je treba bodočemu domu in poligonu posvetiti vso pozornost. Tako je ta center iz občinskega prerasel v medobčinski center za predvojaško vzgojo.

K dosednji gradnji so nekateri že pripevali denarni delež, drugi pa še bodo. Dosele je bilo v poligonu investiranih že 23 milijonov dinarjev.

S temi sredstvi je že dograjena stavba, njenem pritličju pa učilnica za 100 slušateljev, letna jedilnica z zmogljivostjo 250 sedežev, kuhinja z zmogljivostjo 200 do 300 obrokov, skladišče živil, sanitarije in tri prhe, v nadstropju pa štiri večje in tri manjše sobe, katerih je 70 do 80 ležišč, tri sobe za komando odreda, soba za štabne pisarne in sanitarije s kopalnico, v drugem nadstropju pa dvosobno stanovanje za upravnika in veliko skladišče. Prihodnje leto bodo dokončali še dela na zgradbi doma, zgradili še eno manjšo pritlično zgradbo in uredili stometrsko strelišče.

Vsa navedena dela pa bodo veljala še 12.214.000 dinarjev, ki pa so že zagotovljeni. Tajniki vseh občinskih skupščin iz Ljubljane (nekatero se že vplačale svoje obveznosti, nekatere delno, nekatere pa še ne) so sprejeli sklep, da bodo vse občine vplačale enake deleže, ki naj jih občinske skupščine predvidijo v proračunskih planih za prihodnje leto.

Naj zaključimo z mislijo, da bo novi Dom obrambne vzgoje na Igu s pripadajočim poligonom zelo velik korak k temu, da postane obrambna vzgoja važen sestavni del družbeno in nacionalne vzgoje naših ljudi, zlasti mladine, ki ji bodo ti objekti služili.

VODE VESLAČEV „SAVICE“ SE BISTRIJO

Oživljena vesla

Ljubljana ob kopalšču Špice in navzgor proti Igu že vrsto let nazaj privablja pristaše veslaškega športa. Tu se zbira mladina, ki želi svojo moč meriti z veslom v roki ter preživeti prijetne popoldneve v naravi. Po nekaj letnem mrtvilo, ki ga je verjetno deloma zakrivilo tudi prejšnje vodstvo, deloma pa objektivne okoliščine, bo veslaški šport spet zaživel.

Tekmovalni in šolski čolni — dvojci, četvorci in osmerci, iz veslaškega kluba Savica, ki domuje na tem delu Ljubljane, so bili že več let med najboljšimi v naši republici. Zadnja leta pa se vesla ljubljanskih veslačev vse redkeje in redkeje pojavljajo na raznih tekmovanjih. Če pa že sodelujejo, še daleč ne dosega uspehov, kakršnih smo bili navajeni.

O zmagah, ki so jih beležile posadke trnovskih veslačev govorijo samo še pokali in plakati, ki so jih v klubske vitrine prinesli veslači iz „stare garde“; prvo mesto osmerca na državnem prvenstvu, dobri plasmaji na mednarodnih regatah, ekipni prvaki Slovenije več let zapovrstjo in še veliko drugih športnih priznanj.

Predsednik veslaškega kluba Savica, inž. Stefan Hočvar, nam je okoli trenutne situacije v klubu povedal:

— Pesimizem, da naš klub propada je popolnoma odveč. Hujša kriza, katero smo prebovali zadnji dve leti, je v glavnem že mimo. Vzroke za njo je iskati v tem, da so naše vrste zapustili nekateri starejši člani, katerim je bila zaupana vzgoja mladih veslačev. Iz kluba so odšli zaradi služb, kajti v vrstah veslačev je največ študentov, ki se po končanem študiju ne morejo več tako intenzivno posvetiti športu. Za prihodno sezono nam je uspelo pritegniti dva „stara“ tekmovalca, ki bosta prevzela skrb nad bodočim kadrom.

— So čolni in lopa za prezimovanje plovil objektov res v zelo kritičnem stanju?

— Prva naloga veslačev po letošnjem občnem zboru je bila — popravilo čolnov in že šestdeset let stare lope, ki služijo za shranjevanje čolnov.

Klub razpolaga s tremi čolni za tekmovanja v razredu četvercev, enim osmercem in dvojcem. Ti čolni se uvrščajo med šolske. Za tekmovanja pa imamo na razpolago samo en četverec. Negi in vzdrževanju teh čolnov bodo mladi, pod vodstvom novih trenerjev in novozvoljenega pomlajenega kluba odbora, posvetili vso skrb. Nabava novih vesel in čolnov, ki bi jih sicer močno potrebovali je vezana z velikimi stroški. Samo eno veslo velja 3000 dinarjev, tekmovalni čoln pa celih dve sto tisočakov.

Za nogometaše Svobode 9. mesto

Nogometaši viškega NK Svoboda, so po zaključnem jesenskem delu prvenstva SNL obdržali na devetem mestu. To je za Vičane pravzaprav neuspeh. Če pogledamo leto dni nazaj, so bili po končanem prvem delu prvenstva na samem vrhu razpredelnice najboljših slovenskih nogometnih enajstoric.

Cetudi je konkurenca med klubi v letošnji sezoni močnejša, ker so nogometaši bolje pripravljani, upamo, da bo NK Svoboda spomladi nadoknadila vse tiste točke, ki jih je pustila nasprotniku ob šestih porazih.

LESTVICA SNL

Slovan	13	6	6	1	34 : 17	18
Železnikar	13	7	4	2	29 : 18	18
Ljubljana	13	6	4	3	34 : 21	16
Branik	13	8	0	5	28 : 16	16

in tako naprej.

Da ne bodo nove telovadnice neustrezne

Izmed 25 šol v naši občini, jih samo pet razpolaga z lastnimi prostori za pouk telesne vzgoje — Previsoke najemnine za vadbene prostore — V delu so projekti za nove sodobne tipske telovadnice.

Telesna vzgoja je med najpriljubljenejšimi predmeti učencev naših osemletk. Na drugi strani pa povzročajo učne ure vodstvom šol tega predmeta največ težav.

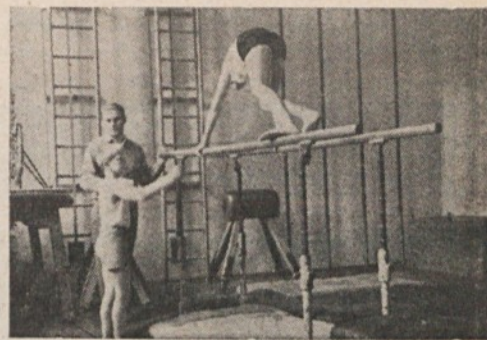
Pomanjkanje telovadnic — saj od skupno 25 šol, ki vzgajajo najmlajše občane Vič-Rudnika, samo v petih šolah telovadnijo v lastnih prostorih — je povezano z zapletenimi sestavami urnikov za razporeditev dijakov po telovadnicah TD Partizan. Pri tem je potrebno upoštevati želje vodstva Partizana, staršev otrok, se prilagoditi turnusu pouka, ki je na večini šol žal v dveh ali treh izmenah in dati vsaj nekaj prostih ur profesorjem telesne vzgoje, ki so na večini šol, zaradi pomanjkanja tega kadra, zaposleni preko celega dne.

Dosedanja praksa, da smo gradili nove šole brez telovadnic je pokazala toliko slabih strani, da z njo ne moremo več nadaljevati. Pri tem pa je treba naglasiti, da smo pogosto rekli: „Raje samo šola kot pa nič,“ in tako koristno vložili v gradnjo šole vsaj tista sredstva, ki smo jih imeli. Najemnine za vadbene prostore v TD Partizan so zelo visoke. Nekatera društva pa so celo brez razumevanja za

telesno vzgojo šoloobveznih otrok in jim svojih prostorov sploh ne odstopajo.

Ravnateljica osnovne šole Trnovo, Jelka Topolšek, nam je v aganžmaju šola — TD Partizan povedala:

— Učenci naše šole obiskujejo ure telesne vzgoje v dveh telovadnicah trnovskega TD Partizan. Ta nam odstopa svoje prostore proti

Ena izmed redkih telovadnic v naši občini

najemnini, ki znaša 600 dinarjev na uro za večjo telovadnico, za manjšo pa moramo odšteti 500 dinarjev. V preteklem šolskem letu smo jim izplačali v ta namen okoli 300.000 dinarjev.

Ure telesne vzgoje obiskujejo učenci izven rednega pouka, dopoldne ali popoldne. To razporeditev nam je narekovala sorazmerno precejšnja oddaljenost telovadnice od šole, ker bi s hojo trpela učenčeva zbranost za naslednjo uro pouka. Zaradi tega imamo stalne pritožbe staršev, ki popolnoma upravičeno nasprotujejo temu, da ima otrok telovadbo izven rednega turnusa.

Pred dvema mesecema so se začela dela na novi telovadnici, ki bo po predračunu veljala 45 milijonov dinarjev in upam, da bo v prihodnjem šolskem letu 950 učencev iz 34 oddelkov že imelo lastno telovadnico.

Na eni zadnjih sej Sveta za telesno vzgojo pri naši občinski skupščini so razpravljali tudi o gradnji prepotrebnih telovadnic, po naših šolah.

Naglasili so, da je vsota, ki je potrebna za izgradnjo telovadnice enaka tretjini celotne investicije za novo šolo. Ker so bile in so še, potrebe po šolskih poslopih velike, je marsikje odpadla telovadnica. Sedaj so v delu projekti tipskih telovadnic, po katerih se bodo te gradile na brezoviški, izanski, dobrovski, škofljški in velikaški osnovni šoli. (Šola še ni zgrajena.) Obstoja pa bojazen, da se ne bi zgodilo tako, kot v mariborskem okraju, kjer so tudi gradili tipske telovadnice in pri tem ugotovili, da so prostori za ene šole premajhni, za druge pa preveliki.

Dotaknili so se tudi vprašanja pridobivanja višjega kadra za pouk predmeta telesne vzgoje. Vemo za primer, da na eni izmed šol v naši občini, profesor zgodovine poučuje telesno vzgojo. Na razpisani natečaj za devet študentskih študij na višji šoli za telesno kulturo, sta se prijavila samo dva kandidata.

Na tej seji smo že izvedeli, da trenutno razen telovadnice na šoli Borisa Kidriča, v Trnovem, grade tudi telovadnico na osnovni šoli Vrhovci.

Po šolah so se začeli mladi združevati v športne sekcije, kjer igrajo namizni tenis, košarko, rokomet in druge športe. Preko poletja so zunaj, vprašanje zimskih vadb, pa bi rešili le z lastno telovadnico.

Mladi potrebujejo ure telesne vzgoje. Njihovo telesno dozorevanje zahteva to. Tisti, ki nadaljujejo šolanje na višjih šolah se srečujejo s telesno vzgojo še naprej. Kako bo s tisto mladino, ki se po končani osemletki odloči za katero koli obrt?

Ce se ne bo aktivno posvetila nekemu športu, bo njegovo telesno vzgojno udejstvovanje verjetno prenehalo. Vsaj tistih osem let, ko traja obvezno šolanje naj bo deležna mladina res največje skrbi za poznejši nemoten telesni razvoj in zdravje.

Lado Lucu

GO na osnovni šoli Oskar Kovačič

Go je stara kitajska igra, ki se je že pred davnimi leti razširila tudi na Japonskem in postala tam prava nacionalna igra.

Igra jo vse, staro in mlado, moški in ženske. Tudi pionirji na tej šoli so se pričeli zanimati zanjo in med drugimi krožki je pričel že v preteklem šolskem letu živahno delovati tudi Go krožek, ki je pravzaprav samo veja GO društva Krim v občini Vič-Rudnik. Ko je letos septembra obiskal Go društvo v Ljubljani g. Hirota Sanno iz Japonske, je zvedel tudi o živahni dejavnosti pionirjev na tej šoli. Ker je bila šola Oskar Kovačič ena prvih, kjer se je med pionirji Go močno razširil, jo je g. Sanno sklenil obiskati. Člani tega krožka so bili zelo ponosni, ko so zvedeli, kdo jih bo obiskal. Na obisk so se temeljito pripravili. Okrasili so mladinsko sobo z zelenjem in na sredo mize postavili vazo z rožami ter jugoslovansko in japonsko zastavico. G. Sanno je bil prijetno presenečen in dejal, da so ga pionirji na Osnovni šoli Oskar Kovačič sprejeli kot kakega prezidenta. Pionirji so g. Sannoja zasuli z vprašanji: o igri Go, o olimpijadi, kako se pravi to in ono v japonsčini.

Govorni jezik je bil seveda angleški. Pionirji so mu kar v angleščini zastavljali vprašanja, pri odgovorih so seveda rabili še malo pomoči. G. Sanno je članom Go krožka podaril pravo japonsko pahljačo in se podpisal v spominsko knjigo tudi v japonsčini. Nato je z njimi igral Go. Posebna zanimivost za pionirje je bil magnetni Go, kjer so gumbi magnetni, da so bolj stabilni in se med igro ne mešajo.

Ob koncu si je g. Sanno ogledal še šolo in pozdravil ostale učence, ki so imeli pouk. Ob slovesu so ga pionirji pozdravili kar v japonsčini „Sajonara“ — nasvidenje. G. Sanno se je pristrčno nasmeljal.

Iz slik, pahljače in spominske knjige s podpisom, so člani Go krožka napravili malo razstavo v šolski avli. Krožke imajo ob četrtkih, vodita pa jih Jože Intihar in že znani mojster Edvard Ekart, ki je bil tudi v Tokiu. Krožek je številen in vključuje dečke in deklice, ki se resno pripravljajo, da bodo na Dan mladosti zaigrali prijateljski dvoboj s člani kakega drugega Go krožka.

Mladim Go igralcem želimo mnogo uspeha pri njihovem delu.

Japonski gost se je pred šolo fotografiral z učenci — igralci igre GO

RAZGOVOR Z MARIČKO ZBOGARJEVO,
TAJNICO PEVSKEGA ZBORA EMIL ADAMIČ

PEVSKI ZBOR IDEALISTOV

Prav te dni poteka štirideset let, odkar je bil v Trstu v zelo težkih razmerah ustanovljen Učiteljski pevski zbor. Da je do te ustanovitve sploh prišlo, gre nedvomno največja zasluga nenadkriljivemu idealizmu šolnikov. Svoj sedanji naziv UPZ Emil Adamič, so povzeli po soustanovitelju zbora, klasiku Emilu Adamiču. Med soustanovitelji tega prominentnega zbora bi veljalo omeniti še znanega dirigenta Srečka Kumarja. Zbor šteje danes osemdeset članov, ki službujejo v osemindesetih različnih krajih Slovenije. Razdalja pa jih ne ovira, da se ne bi večkrat zbrali ter se pripravili za pevske nastope.

Dr. Lübecke, predsednik Zvezne republike Nemčije v razgovoru z zakoncem Zlogar, julija letos v Bonnu

V naši občini že vrsto let prebiva Marička Zbogarjeva, ki že skozi celo desetletje neustrudno opravlja tajniške posle omenjenega pevskega zbora. Prof. Zbogarjevo smo zaprosili za kratek razgovor.

„Za začetek standardno vprašanje. Kje vse ste nastopali?“

„Pod organizacijskim vodstvom mojega moža smo peli skorajda na vseh velikih koncertnih odrih. Letos smo v Nemčiji v tekmovanju za evropski pokal osvojili tretje mesto, leta 1957 pa v Arezzu v Italiji častno drugo mesto. Omenim naj še to, da kar dežuje vabil za najrazličnejša gostovanja, ki pa jih, žal, zaradi težkih finančnih pogojev ne moremo sprejeti. Sicer pa se problematično finančno stanje kaže tudi v tem, da je vsak član zbora primoran za vsako gostovanje prispevati del denarnih sredstev!“

„Skoraj vsi vokalni solisti imajo svoje vzornike. Ali je tudi vaš zbor sledil kakšnemu zgledu?“

„Vsekakor. Zgledovali smo se pri praških učiteljih, ki so tedaj, ko je slovanstvo v Avstro-ogrski s svojimi narodnostnimi težnjami odločno stopilo na plan, osnovali svoj zbor.“

„Kako pa ste proslavili obletnico? Pa vaši načrti za v bodoče?“

„Pravkar se pripravljamo za stoti koncert po osvoboditvi. Najverjetneje bomo nastopili v novem Slovenskem kulturnem domu v Trstu. V jubilejnim letu bomo odšli na turnejo po Češkoslovaški in Poljski.“

„Za zaključek pa še povsem „občinsko“ vprašanje. Včasih je pôtékalo na terenu Krim zelo razgibano kulturno življenje. Kaj menite, kje so vzroki, da je kulturno udejstvovanje sedaj povsem prenehalo?“

„Prepričana sem, da bi kulturno življenje zopet steklo po starem tiru, če bi tudi odgovorne občinske institucije podprle vsaj tistih nekaj idealistov, ki so že večkrat, žal, brezuspešno, skušali pripraviti najrazličnejše realizacije. Ljudi pa, ki bi se vsaj včasih radi na ta ali oni način razvedrili, pa tudi na našem predelu ne manjka!“

Se stisk roke Marički Zbogarjevi ter najboljše želje ob zborovi obletnici in že smo se poslovili. Prijetno presenečeni. Kako tudi ne. Slišali smo o zboru, kjer prepevajo sami idealisti. In to tako uspešno, da se še onstran meja navdušujejo nad njihovimi izvajanji ter nad našimi prelepimi pesmimi.

Josip Jesih

NOV VODOVOD IZ DVE STO-LETNEGA ZAJETJA

V Polhovem Gradcu so pri petem kopanju le našli vodo

Polhov Gradec, zadnje dni novembra. — Ko je v redakciji zazvonil telefon in je monotono delovnika pritrjal razburjeni glas Lojzeta Knepe, sem brž vedel, da se mi obeta nekaj posebnega.

— Polhov Gradec... vodovod... dve sto let staro zajetje... pridi...

Z Egonom, zvestim spremljevalcem s kamerami, smo bili prav kmalu v Polhovem Gradcu.

Lojze zdaj že bolj umirjeno pripoveduje: — V Polhovem Gradcu delamo nov vodovod. Pri iskanju zajetja — bilo je hudičevo delo — smo našli več kot dve sto let staro zajetje, ki je napajalo tudi sloveči Neptunov vodnjak na grajskem dvorišču nekoliko niže.

— O katrem vodovodu pa pravzaprav govoriš? Saj v Polhovem Gradcu vodovod že imajo.

Potem izvem: polhograjski vodovod je prešibek, ker se je naselje tako razvilo in naraslo, da je zmogljivost sedanjega vodovoda premajhna. Novi priključki v šolo in turistični dom so taki, da zahtevajo veliko vode, naselje še raste in treba je zgraditi še en vodovod, da bo zadoščeno potrebam.

Visoko v bregu je v jami pod hruško delalo pet krepkih mož. Jama je bila že vsaj štiri metre globoka, na njenem dnu pa je iz skalnega in peščenega brega vznikal biserno čist studenček in spet izginjal v breg, da se je dobrih trideset metrov niže spet pokazal iz

zemlje in po lesenem žlebu napajal korito in jarek v vasi.

— Odbor za male asanacije pri skupščini občine Vič je od občinske skupščine dobil dva milijona dinarjev za gradnjo tega vodovoda. Ker ta sredstva ne zadostujejo, prebivalci tega kraja pomagajo s prostovoljnimi delom. Vsa težaška in druga dela bodo opravili zastoj, kot marsikje drugod, kjer so se resno zavzeli za vodo. Kdor pa ne dela, pa plača določeno pristojbino, da bodo z njo plačali tiste, ki bodo delali namesto njih.

Krepak petdesetletnik z vohastim klobukom na glavi je prilezel iz jame in nam pripovedoval:

— Kopali smo petkrat. Z delom smo začeli koncem oktobra, in štiri globoke jame smo izkopali zastoj. Ni bilo vode v njih; še zemlja in pesek nista bila mokra. Bilo je težko delo, in prve štiri jame so bile globoke tri do štiri metre.

— Potem smo začeli po navodilih Lojzeta Knepe in Toneta Zalaznika, ki vodita gradnjo, kopati proti toku studenca, ki izvira tule doli v bregu. Bil je težak izkop, saj je trajalo precej časa, da smo določili kraj, kjer naj kopljemo.

— Zastavili smo tamle pod hruško, je dodal drugi od ilovice zamazan kopač, ki je zlezal iz jame.

— Ko smo izkopali štiri metre globoko, smo naleteli na več kot dve sto let staro za-

Po nekajkratnih brezuspešnih poizkusih so v Polhovem Gradcu le odkrili pravo mesto — S srečno roko so zasadili lopato prav na mestih, kjer je bilo pred 200 leti že zajetje

jetje bivšega grajskega vodovoda. Iz tega vodovoda, ki je tekkel po lesenih ceveh, so pili tudi Polhograjčani.

Zanimalo me je, kakšno je bilo staro zajetje in zlezal sem v jamo h kopačem. Dobro so gradili včasih: kopači so z najtežjim kladivom s težavo razbijali iz kamenja in apnene malte sezidano zajetje, ki so ga zatesnili s posebno vrsto modre ilovice, ki so jo prinesli kdo ve od kod.

— Poskusite vodo, so mi ponudili kopači, in pil sem.

— Imenitno!

Zasmejali smo se in zlezal sem iz jame. Kopači so se spet lotili zajetja in slišal sem udarce njihovega kladiva, ki je rušilo pred dvema stoletjema od plazu zasuto in potem opuščeno grajsko zajetje.

Pod hruško v bregu se je Lojze smejal in ni mogel prehvaliti delavnosti domačinov. Gorčič v bregu sem videl na travniku pred kratkim zasuto jamo in vedel sem, da so to prvi štirje poskusi, da bi našli vodo.

Sli smo! Po poti proti Ljubljani je Lojze v slovo še medital:

— Vodovod bo dograjen spomladi, najkasneje do prvega maja. Na novi vodovod bomo priključili tiste hiše, ki leže niže od novega zajetja. Na starega pa bodo priključene — stari ima večji pritisk, ker ima visoko ležeče zajetje in rezervar — vse hiše, ki leže visoko.

Vedel sem, da bodo Polhograjčani stvar izpeljali in da bo Lojze srečno izpeljal svoj — mislim, da sto trideseti — vodovod.

No, srečno! Stvar, ki so ji temelj postavili pred dve sto leti, mora uspeti.

Evgen Jurčič

Samopostrežba tudi na Viški cesti

Veletrgovina MERCATOR, poslovna enota Hrana, Ljubljana — namerava odpreti novo samopostrežno trgovino v zgradbi na Viški cesti 29. Že bivše trgovsko podjetje Hrana je imelo svojo prodajalno z živili in gospodinjskimi potrebščinami v tem lokalu od svoje ustanovitve, to je od leta 1950, pa do aprila 1962. Od tega dne dalje je lokal zaprt in ne služi svojem namenu. Po družbenem planu skupščine Ljubljana-Vič-Rudnik je bilo predvideno, da se v tej zgradbi z manjšo adaptacijo uredi sodoben gostinski obrat. V ta namen je Zavod za pospeševanje turizma in gostinstva dal izdelati potrebne načrte. Predračun za primerno ureditev lokala, opremo in drobni inventar je pa daleč presegel vsoto, ki je bila po družbenem planu predvidena za tovrstno dejavnost. Poleg tega moramo pripomniti, da ima ta zgradba dva lastnika. Sprednja polovica proti cesti je last Občinske skupščine, zadnja pa Veletrgovine Mercator. V vsakem primeru bi bilo verjetno najbolje tudi lastništvo urediti tako, da bi lahko samo eden razpolagal s celo zgradbo. Težava je namreč v tem, da se lahko vsi spodnji prostori uredijo samo za trgovino, ali pa samo za gostinstvo. Nemogoče je pa te prostore deliti na trgovino in na gostinstvo, ker se tako niti ena niti druga dejavnost ne more razvijati v skladu z današnjimi potrebami.

Pri predvideni adaptaciji ne nastopa nikakršna statično-konstruktivna sprememba, niti se ne bo spremenila zunanja podoba tega objekta. Pri ureditvi fasade ob Viški cesti bodo zamenjali le dotrajane okenske okvire in odstranili železne rolete. Namesto njih bo Mercator vgradil okvire iz aluminija. Zaradi sistema samopostrežne trgovine bo imela tudi vetrolov. Delno bo potrebno urediti ventilacijo in električno instalacijo. Namestiti bo treba le nova svetlobna telesa in stikalna mesta. Prostori na zadnji strani zgradbe bodo pa služili predvsem za skladiščenje živil in ne-živil, za pakirnice in ostalo. Vsi prostori

ostanejo v glavnem nespremenjeni. Za skladišče bo urejen direkten dostop z dvorišča. V zvezi z vzidavo novih okvirov bo potrebno urediti tudi fasado pritličja v načinu in tonu, kot to zahteva pristojni organ za gradbeno zadeve.

Po izdelanih načrtih, ki so bili že poslani v odobritev upravno-pravnemu oddelku skupščine Ljubljana-Vič-Rudnik, bi znašali stroški adaptacije 6,138.900 dinarjev.

S temi stroški, ki so minimalni, bi se vključil v obratovanje, oziroma usposobil:

1 prostor, približno 30 m², za prodajalno; 3 prostori, približno 80 m², za skladišča in za pakirnico in 4 prostori, približno 10 m², za WC in garderobne omare.

Po ureditvi bi bila to ena naših manjših samopostrežnih prodajal, ki bi pa imela velike zaloge predvsem živil in gospodinjskih potrebščin: zelenjave, sadja in sadnih izdelkov; tobačnih izdelkov, vžigalic, svežega mesa, mleka in mlečnih izdelkov, kruha in peciva; delikates; perutnine, jaje in mešanega industrijskega blaga.

Prodajalna bi opravičila svojo investicijo, še zlasti zato, ker na tistem področju Viške občine ni do sedaj nobene sodobno urejene prodajalne z živili, zlasti pa ni samopostrežne trgovine.

Vlado Smid

„Naša komuna“, glasilo izdajateljske skupnosti lista občinskega odbora SZDL Ljubljana-Vič-Rudnik. — Predsednik izdajateljskega sveta Sergej Vošnjak. — Izhaja mesečno. — Uredniški odbor: Danilo Emeršič (predsednik), Sergej Epih, Boris Makovec, Peter Likar, Vlado Firm, Darko Perovšek in Jože Jesih. — Glavni in odgovorni urednik Peter Likar. — Uredništvo in uprava: Ljubljana, Trg MDE 7/L, telefon št. 22-454. — Tekoči račun pri NB Ljubljana št. 600-18-608-25. — Celoletna naročnina 400 dinarjev, polletna 200 dinarjev in je plačljiva vnaprej. — Tisk Tiskarne šolskih delavnic tehniških šol v Ljubljani.